

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ**

№՝ 880-Ա/2

«04» 08 2017թ.

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՎԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0812.01.4
«ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0812.01.01.4 «ԱՅԳԵԳՈՐԾ»
ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ
ՓՈՐՁԱՐԿՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՆԵՐԴՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջով, հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010թ. մարտի 4-ի N 8 արձանագրային որոշման 14-րդ՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման մասնագիտությունների և որակավորումների՝ կարողությունների ձևավորմանը միտված պետական կրթական չափորոշիչների մշակման և ներդրման հայեցակարգին ու գործողությունների ցանկին հավանություն տալու մասին» կետը, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2012թ. օգոստոսի 10-ի N777-Ա/Ք հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը՝

Հ Ր Ա Մ Ա Յ ՈՒ Մ ԵՄ

1. Հաստատել նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման

պետական կրթական չափորոշիչը մեկ պարբերաշրջանի ընթացքում փորձարկման նպատակով ուսումնական հաստատություններում ներդնել 2018թ. սեպտեմբերի 1-ից:

3. Նախարարության աշխատակազմի նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության վարչության պետին. մինչև 2017 թվականի դեկտեմբերի 30-ը հաստատման ներկայացնել այն ուսումնական հաստատությունների ցանկը, որոնցում փորձարկման նպատակով ներդրվելու է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը:
4. Կրթության ազգային ինստիտուտի տնօրենին. ապահովել չափորոշչի փորձարկման ընթացքի վերաբերյալ ուսումնական հաստատություններից վերլուծական հաշվետվությունների ստացումը:
5. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել նախարարի տեղակալ Մանուկ Մկրտչյանին:

?????? ???????
Aug 4 2017 3:31 AM

/ԼԵՎՈՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՎԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
0812.01.4 «ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0812.01.01.4 «ԱՅԳԵԳՈՐԾ»**

ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ

ԳԼՈՒԽ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության՝ ՀՀ կառավարության 2016 թվականի հուլիսի 7-ի N 714-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի 4-րդ մակարդակի 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորմանը ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:
2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականացվել ուսուցման հետևյալ ձևերով՝
 - 1) առկա,
 - 2) դրսեկության (էքստենսատ),
 - 3) հեռավար (դիստանցիոն):
3. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.
 - 1) կրթության առկա ձևով՝
 - ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 1 տարի,
 - բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ միջնակարգ կրթության երրորդ աստիճանի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում՝ 3 տարի,
 - 2) դրսեկության (էքստենսատ) և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերով.կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Նախնական մասնագիտական

(արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստեռնատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշման:

4. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 1332 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝ 2160 ժամ: Հիմնական կրթական ծրագիրը հիմնական կրթության հիմքով՝ միջնակարգ կրթության երրորդ աստիճանի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 104 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0812.01.4

«ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0812.01.01.4 «ԱՅԳԵԳՈՐԾ»

ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ ԱՎԱՐՏԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏԻ

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման մասնագետի մասնագիտական գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:

6. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորմամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքները.

- 1) պատվաստակալների և տնկիների աճեցման օժանդակ աշխատանքներ կատարող,
- 2) պտղատու և հատապտղի մշակաբույսերի տնկման և այգու մշակման օժանդակ աշխատանքների կատարող,
- 3) բերքահավաքի օժանդակ աշխատանքների կատարող:

7. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորմամբ մասնագետի մասնագիտական գործունեության պարտականություններն են.

- 1) ձևավորել, պահպանել ու զարգացնել միջանձնային հարաբերություններ աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում,
- 2) պահպանել սանիտարահիգիենիկ պահանջները կենցաղում և աշխատանքային գործունեության ընթացքում, կանխել հավանական վտանգները և վթարները, անհրաժեշտության դեպքերում ցուցաբերել առաջին բուժ. օգնություն,
- 3) պահպանել էթիկայի նորմերը, ապահովել թիմային աշխատանքում գործելու հարգալից ու վստահելի մթնոլորտ,

- 4) կարողանալ օգտվել համակարգչային տեխնիկայից, կազմել ու ներկայացնել մատչելի տեղեկատվություն, համացանցով ուղարկել և ստանալ հստակ ու ճիշտ տեղեկատվություն,
- 5) տիրապետել պտղատու բույսերի կենսաբանական առանձնահատկություններին, նրանց աճեցման ու մշակման տեխնոլոգիաներին,
- 6) կատարել այգու մշակության պարարտացման ու խնամքի աշխատանքներ, պահպանել ագրոտեխնիկական պահանջները ,
- 7) կատարել տնկանյութի ընտրություն, ընտրել որակյալ սերմեր, իրականացնել պատվաստի աշխատանքներ,
- 8) իմանալ պտղատու բույսերի զարգացման փուլերը և պտղաբերության ժամկետները,
- 9) կատարել երտասարդ ու բերքատու, ինչպես նաև կարկտահարված ծառերի էտ և ձևավորում,
- 10) կատարել բերքի նախնական հաշվարկ, ընտրովի ու համատարած բերքահավաք,
- 11) բարձր արդյունավետությամբ և խնայողաբար օգտագործել տրամադրված տեխնիկական միջոցները, իրականացնել դրանց ճիշտ պահպանումը և շահագործումը,
- 12) պահպանել այգիներում կատարվող աշխատանքային գործընթացների անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:

ԳԼՈՒԽ 3

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0812.01.4

«ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0812.01.01.4 «ԱՅԳԵԳՈՐԾ»

ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

8. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում է շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:
9. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն ավարտած շրջանավարտը պետք է.
 - 1) ժամանակակից անհատի և քաղաքացու ձևավորման պահանջներին համապատասխան ունենա ազգային և համաշխարհային մշակույթի ու պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
 - 2) ունենա մասնագիտական ոլորտի վերաբերյալ ընդհանուր գիտելիքներ, կարողանա դրանք կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում,

- 3) մասնագիտական գործիքները, սարքավորումները, հարմարանքները և նյութերը արդյունավետ և նպատակային օգտագործելու նպատակով կիրառի մասնագիտական տեսական ու գործնական գիտելիքները,
- 4) ունենա մասնագիտական գործողությունները գործող նորմաների սահմաններում իրականացնելու հմտություններ,
- 5) ճիշտ ընկալի և կիրառի մասնագիտական տերմինաբանությունը,
- 6) ունենա մասնագիտական գործունեության ժամանակ համապատասխան գործողությունների սոցիալական հետևանքները հաշվի առնելու հմտություն,
- 7) ունենա մասնագիտական ինքնազարգացման և կատարելագործման նպատակով անհրաժեշտ տեղեկությունները ընտրելու և մասնագիտական աղբյուրներից ձեռք բերելու հմտություն,
- 8) ցուցաբերի աշխատանքային խնդիրների լուծման ընթացքում պատասխանատվություն ստանձնելու, հիմնավորված լուծումներ գտնելու կարողություն,
- 9) ունենա, ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ որոշակի փոփոխվող գործոններով իրավիճակներում աշխատելու հմտություն:

ԳԼՈՒԽ 4

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0812.01.4 «ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0812.01.01.4 «ԱՅԳԵԳՈՐԾ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

10. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում է ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:
11. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝
 - 1) ցուցաբերի ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթների իմացություն,
 - 2) տիրապետի հայոց լեզվին,

- 3) հաղորդակցվի առնվազն մեկ օտար լեզվով,
 - 4) ցուցաբերի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին տիրապետելու կարողություն,
 - 5) ցուցաբերի ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի որոշակի իմացություն,
 - 6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,
 - 7) տիրապետի էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությանը, բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթներին,
 - 8) ցուցաբերի մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և հարաբերությունների առանձնահատկությունների վերաբերյալ իմացություններ,
 - 9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:
12. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով ներկայացված առանցքային հմտություններին:
 13. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ներկայացված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0812.01.4

«ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0812.01.01.4 «ԱՅԳԵԳՈՐԾ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

14. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.
 - 1) Ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ

մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ՝ եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է:

2) Ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:

3) Արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

15. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման ուսումնամեթոդական ապահովման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:

16. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացնող հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքների,

բ. համակարգչային տեխնիկայի և ուսուցման տեխնիկական միջոցների,

գ. այգեգործական սարքավորումների,

դ. աշխատանքի անվտանգության:

2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. պտղաբուծության լաբորատորիա,

բ. ուսումնական այգի:

3) Սպորտային համալիր՝

ա. մարզադահլիճ,

բ. մարզահրապարակ:

Կրթական ծրագրի իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ:

17. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ դրսեկության (էքստեռնատ) և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերով ուսուցման դեպքում սահմանվում է ուսումնական պլաններով,
- 2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,
- 3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանզանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,
- 4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերազանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,
- 5) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,
- 6) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:

18. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ.
- 2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով, 3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում են ուսումնական հաստատությունները.
- 4) ուսումնական պրակտիկաներն անց են կացվում պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձնական տեղամասերում, հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում.
- 5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

19. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) ուսումնառության ընթացքում ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,
- 2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,
- 3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անց կացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից քննության, համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) քննության կամ ավարտական (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով,
- 4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի ձեռք բերած կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշչով 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

ԳԼՈՒԽ 6

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0812.01.4

«ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0812.01.01.4 «ԱՅԳԵԳՈՐԾ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

20. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը՝ հաշվի առնելով հավելված 1-ի 3-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:

21. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշչի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝

- 1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,

- 2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,
- 3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,
- 4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,
- 5) պետք է որակավորման նկարագրին համապատասխան դրա ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,
- 6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից պետք է կազմի ուսումնական պլանի կիրառման պարզաբանումները,
- 7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,
- 8) պետք է սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)
կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն»
մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ»
որակավորման պետական կրթական չափորոշիչի

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-4-17-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների

		բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար, 2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները, 3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները, 4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը, 5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին, 3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք, 4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է, 5) մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը, 2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան, 3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար, 4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի, 5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր, 6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի,

		7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
13.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հասցեատիրոջ, 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը, 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ, 6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը, 7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունակական գործընկերության համար
15.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն), 2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն, 6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
16.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-4-17-001
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և

		աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:
18.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
21.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
22.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը, 2) ըստ հիմնական բնագավառների, ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, 5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները, 6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:
23.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
24.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական), 2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն), 3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը, 4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները:
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ

26.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները,</p> <p>2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները,</p> <p>3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները,</p> <p>4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:</p>
27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
28.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին,</p> <p>2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն,</p> <p>4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն,</p> <p>5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ,</p> <p>6) կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կոտրվածքների դեպքում,</p> <p>7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
29.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-4-17-001
30.	Մոդուլի նպատակը	<p>Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները</p>
31.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ

32.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
33.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
34.	Ուսումնառության արդյունք 1	Համակարգչային տեխնիկայի տիրապետում և օպերացիոն համակարգի կիրառում
35.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) տիրապետում է համակարգչի հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչներին, 2) տիրապետում է միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմաններին, 3) տիրապետում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից (printer, scanner, projector, fax, պատճենման սարք և այլն), 4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը, 5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը (microsoft office), 6) կարողանում է բացել առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը, 7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից, 8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ, պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում, 9) կատարում է առաջադրված փաստաթղթի տպագրում (Print):
36.	Ուսումնառության արդյունք 2	Տեքստերի խմբագրում և ֆորմատավորում
37.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) կարողանում է ծրագրերը պատրաստել հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար, 2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 3) կարողանում է տեղաշարժել տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ կատարելով ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, 4) կատարում է մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում՝ փոխելով տողերի դասավորությունը, միջտողային տարածությունները, տեքստի գունային ֆոնը, պարբերության խորությունները լուսանցքներից, 5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ և այլն:
38.	Ուսումնառության արդյունք 3	Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում
39.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է աղյուսակներ կազմելու համապատասխան ծրագրերը և նախապատրաստել դրանք, 2) կազմում է աղյուսակ առաջադրված չափերով և մուտքագրում տվյալներ,

		<p>3) կատարում է ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակում (տվյալներ, տողեր, սյուններ և այլն),</p> <p>4) փնտրում և գտնում է տվյալներ աղյուսակում,</p> <p>5) ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն տվյալների մեջ:</p>
40.	Ուսումնառության արդյունք 4	Գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում
41.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ,</p> <p>2) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը,</p> <p>3) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ,</p> <p>4) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով,</p> <p>5) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները,</p> <p>6) գծագրում է տեքստային բլոկներ,</p> <p>7) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:</p>
42.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ցուցադրության կազմակերպում համակարգչային ծրագրերով
43.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը,</p> <p>2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ,</p> <p>3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով,</p> <p>4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար,</p> <p>5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:</p>
44.	Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
45.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է « համացանց » հասկացությունը,</p> <p>2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը,</p> <p>3) ներկայացնում է History, Favorites, Stop, Refresh հրամանների, Back և Forward կոճակների նշանակությունը,</p> <p>4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից),</p> <p>5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները,</p>

		<p>6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում, ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում,</p> <p>7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացիա (հաղորդագրություն, նամակ և կցորդ):</p>
--	--	--

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4 «Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ

Մ Ո Դ ՈՒ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն ՈՒ Մ Ը «Պ Տ Ղ Ա Տ ՈՒ Բ ՈՒ Յ Ս Ե Ր Ի Կ Ե Ն Ս Ա Բ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Հ Ի Մ ՈՒ Ն Ք Ն Ե Ր Ը»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ հիմնական պտղատեսակների և նրանց կենսաբանական առանձնահատկությունների, պտղատու ծառի հիմնական օրգանների ու մասերի, պտղատու բույսերի աճի և պտղաբերության օրինաչափությունների, արտաքին միջավայրի պայմանների նկատմամբ պտղատու բույսերի պահանջների վերաբերյալ, ինչպես նաև ուսանողի մոտ ձևավորել պտղաբերող ծառի ճյուղերի վերլուծման, աճակալող ճյուղերի վրա բողբոջների դասավորության որոշման, մոտավոր բերքի հաշվարկման գործնական հմտություններ:
3.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել պտղատեսակների դասակարգումն ըստ տնտեսաբուսաբանական հատկանիշների
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հնդավորների խմբի մեջ մտնող մշակաբույսերի տեսակները և կենսաբանական առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կորիզավորների խմբի մեջ մտնող մշակաբույսերի տեսակները և կենսաբանական առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ընկուզապտղավորների խմբի մեջ մտնող մշակաբույսերի տեսակները և

		կենսաբանական առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում ցիտրուսայինների խմբի մեջ մտնող մշակաբույսերի տեսակները և կենսաբանական առանձնահատկությունները:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել պտղատու ծառի կառուցվածքը
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու ծառի արմատային համակարգը, 2) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու ծառի վերգետնյա մասը, 3) ճիշտ է ներկայացնում շիվերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում բողբոջները, 5) ճիշտ է կատարում պտղաբերող ծառի ճյուղերի վերլուծություն, 6) ճիշտ է որոշում աճակալող ճյուղերի վրա բողբոջների դասավորությունը, 7) ճիշտ է հաշվարկում մոտավոր բերքի քանակը:
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել պտղատու բույսերի աճի և պտղաբերության օրինաչափությունները
11.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու բույսերի աճի օրինաչափությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում պտղաբերության օրինաչափությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում աճի և պտղաբերության ժամանակաշրջանները, 4) ճիշտ է ներկայացնում աճի և զարգացման տարեկան փուլերը:
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել պտղատու բույսերի պահանջները արտաքին միջավայրի պայմանների նկատմամբ
13.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու բույսերի պահանջը ջերմության նկատմամբ, 2) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու բույսերի պահանջը լույսի նկատմամբ, 3) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու բույսերի պահանջը խոնավության նկատմամբ, 4) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու բույսերի պահանջը սննդանյութերի նկատմամբ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՅԳԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ ԵՎ ՀԱՄԱՏԱՐԱԾ ՄՈԲԻԼ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ»		
14.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-002

15.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողին հաղորդել անհրաժեշտ գիտելիքներ այգեգործությունում կիրառվող գործիքների և համատարած մոբիլ էներգետիկական միջոցների (մոտոբլոկերի) վերաբերյալ, ինչպես նաև ուսանողի մոտ ձևավորել դրանք կիրառելու և շահագործելու գործնական հմտություններ:
16.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
17.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
18.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
19.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել այգեգործությունում կիրառվող գործիքները, նախապատրաստել դրանք աշխատանքի համար, կատարել դրանցով համապատասխան աշխատանքներ
20.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում այգեգործական գործիքների տեսակները և դրանց օգտագործման առանձնահատկությունները,</p> <p>2) ճիշտ է նախապատրաստում գործիքները աշխատելու համար՝ պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները,</p> <p>3) ճիշտ է կիրառում գործիքները տարբեր աշխատանքներ կատարելիս՝ պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում գործիքների պահպանման կանոնները:</p>
21.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել այգիներում կիրառվող համատարած մոբիլ էներգետիկական միջոցները (մոտոբլոկերը), նախապատրաստել դրանք աշխատանքի համար, դրանցով կատարել համապատասխան աշխատանքներ
22.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում այգիներում կիրառվող համատարած մոբիլ էներգետիկական միջոցների (մոտոբլոկերի) կառուցվածքը,</p> <p>2) ճիշտ է նախապատրաստում այդ միջոցները աշխատելու համար՝ պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները,</p> <p>3) ճիշտ է կիրառում այդ միջոցները տարբեր աշխատանքներ կատարելիս՝ պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:</p>

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՊՏՂԱՏՈՒ ԲՈՒՅՍԵՐԻ ՏՆԿԱՆՅՈՒԹԻ ԱՃԵՑՈՒՄԸ»

23.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-003
24.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ անհրաժեշտ գիտելիքներ պտղահատապտղային տնկարանի դերի, տնկարանի բաղկացուցիչ մասերի, դրանց հարաբերակցության, պտղատու բույսերի բազմացման եղանակների, պտղատու տեսակների պատվաստակալների, պտղատու բույսերի սերմերի հավաքման և պահպանման, պատվաստակալների աճեցման, պտղատու տեսակների պատվաստացուների վերաբերյալ, ինչպես նաև ուսանողի մոտ ձևավորել պատվաստ կատարելու և տնկարանի տարբեր դաշտերում ագրոտեխնիկայով պահանջվող աշխատանքների կատարման գործնական հմտություններ:
25.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
26.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ԱԳԾ-4-17-001 «Պտղատու բույսերի կենսաբանական հիմունքները» և ԱԳԾ-4-17-002 «Այգեգործական գործիքներ և համատարած մոբիլ էներգետիկական միջոցներ» մոդուլները:
27.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
28.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել պտղատնկարանի դերը, բաղադրիչ մասերը և դրանց հարաբերակցությունը
29.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պտղահատապտղային տնկարանի դերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում տնկարանի բաղկացուցիչ մասերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում տնկարանի բաղկացուցիչ մասերի հարաբերակցությունը:
30.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել պտղատու բույսերի բազմացման եղանակները
31.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պատվաստակալը, պատվաստացուն և դրանց փոխադարձ ազդեցությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում պատվաստի եղանակները, 3) ճիշտ է կատարում տարբեր եղանակներով պատվաստում:
32.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել սերմնամայրակների այգու հիմնադրման եղանակները, պտղատու բույսերի սերմերի հավաքման ու

		պահպանման առանձնահատկությունները, սերմերի որակի որոշման պարզ եղանակները
33.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում սերմնամայրակների այգու հիմնադրման եղանակները, 2) ճիշտ է կատարում պտղատու բույսերի սերմերի հավաքումը և պահպանումը, 3) ճիշտ է որոշում սերմերի որակը պարզ եղանակով:
34.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել պատվաստակալների աճեցման առանձնահատկությունները
35.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պատվաստակալների աճեցման եղանակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում սերմերի ցանքսին ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում սերմնաբույսերի վերատնկումով աճեցման ագրոտեխնիկական պահանջները, 4) ճիշտ է կատարում սերմնաբույսերի խնամքը, 5) ճիշտ է կատարում բուսակների հանումը, 6) ճիշտ է ներկայացնում պատվաստակալների պահելու ագրոտեխնիկական պահանջները:
36.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել պատվաստացուների առանձնահատկությունները
37.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մայրակ-սորտային այգու մշակման առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է կատարում կտրոնների մթերումը և պահպանումը:
38.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել ձևավորման հողամասի դաշտերում կատարվող աշխատանքները, կատարել այդ աշխատանքներն ըստ տեխնոլոգիական քարտի պահանջների
39.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ձևավորման դաշտն ըստ նշանակության, 2) ճիշտ է ներկայացնում ձևավորման տարբեր դաշտերում աշխատանքների առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է կատարում ձևավորման դաշտերում տեխնոլոգիական քարտով նախատեսված աշխատանքները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՊՏՂԱՏՈՒ ԱՅԳԻՆԵՐԻ ՀԻՄՆՈՒՄԸ ԵՎ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՅԳՈՒ ԽՆԱՄՔԸ»		
40.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-004
41.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել պտղատու այգու հիմնման, այգու տարածքի կազմակերպման, հողի նախապատրաստման, պտղատու բույսերի տեղաբաշխման, երիտասարդ այգու խնամքի աշխատանքների

		առանձնահատկությունների, ինչպես նաև պտղատու ծառերի, թփերի, վազերի տնկման և երիտասարդ այգու խնամքի աշխատանքների կատարման վերաբերյալ գործնական հմտություններ:
42.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
43.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԱԳԾ-4-17-001 «Պտղատու բույսերի կենսաբանական հիմունքները» և ԱԳԾ-4-17-002 «Այգեգործական գործիքներ և համատարած մոբիլ էներգետիկական միջոցներ» մոդուլները:
44.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
45.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել պտղատու այգու տեղի ընտրության և տարածքի կազմակերպման առանձնահատկությունները
46.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու այգու ընտրության առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի կազմակերպման առանձնահատկությունները,
47.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել պտղատու այգի հիմնելու համար հողի նախապատրաստման աշխատանքները և բույսերի տեղաբաշխումը այգում, կատարել պտղատու ծառերի տնկում
48.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողի նախապատրաստման աշխատանքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում բույսերի տեղաբաշխման առանձնահատկությունները այգում, 3) ճիշտ է կատարում պտղատու ծառերի տնկում, 4) ճիշտ է կատարում պտղատու բույսերի տնկում:
49.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել երիտասարդ այգու խնամքի աշխատանքները
50.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում երիտասարդ այգու խնամքի աշխատանքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում երիտասարդ այգու ծառերի սաղարթի ձևավորումը, 3) ճիշտ է կատարում երիտասարդ այգու խնամքի աշխատանքները, պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԲԵՐՔԻ ԽՆԱՄՔԸ ԵՎ ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔԸ»		

51.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-005
52.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բարձր բերքի ստեղծման եղանակների, միջոցառումների ճիշտ կիրառման, ցրտահարություններից խուսափելու, ծխաքողարկման, պտղաքաղի ժամկետի ճիշտ կիրառման, պտուղների պահունակության առանձնահատկությունների, տարայի մոտավոր բերքի հաշվարկման վերաբերյալ հմտություններ:
53.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
54.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի ԱԳԾ-4-17-002 «Այգեգործական գործիքներ և համատարած մորիլ էներգետիկական միջոցներ» մոդուլը:
55.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
56.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել բերքը ցրտահարությունից պահպանելու միջոցառումները
57.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում պայքարի միջոցները ձմեռային և գարնանային ցրտահարությունների դեմ, 2) ճիշտ է ներկայացնում ծաղկող ծառերի ցրտահարություններից պաշտպանելու համար ծխաքողարկման կիրառումը. 3) ճիշտ է ներկայացնում ծառերի պարարտացումը և սնուցումները, ցրտահարումից պաշտպանելու նպատակով, 4) ճիշտ է ներկայացնում ոռոգման էությունը, որպես ցրտահարումներից պաշտպանելու միջոց, 5) ճիշտ է ներկայացնում երիտասարդ ծառերի պաշտպանությունը ցրտահարությունից:
58.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել պտղատու բույսերի բերքահավաքի առանձնահատկությունները
59.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում այգու նախապատրաստումը բերքահավաքին, 2) ճիշտ է գնահատում բերքի քանակը այգում, 3) ճիշտ է ներկայացնում բերքահավաքի ժամկետի սկիզբը, 4) ճիշտ է ներկայացնում պտուղների հասունացման աստիճանը,

		5) ճիշտ է ընտրում բերքահավաքի տեխնիկական միջոցները, 6) ճիշտ է հավաքում բերքը, պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:
60.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել բերքի պահպանման միջոցները
61.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է որոշում պտուղների չափսերը (կալիբրովկա), 2) ճիշտ է կատարում պտուղների տեսակավորումը, 3) ճիշտ է ընտրում փաթեթավորման միջոցները, 4) ճիշտ է տեղադրում պտուղները արկղների մեջ, 5) ճիշտ է նախապատրաստում պտղապահեստը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՊՏՂԱԲԵՐՈՂ ԱՅԳՈՒ ԽՆԱՄՔԸ»		
62.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-006
63.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել պտղատու այգու մշակության, առանձնահատկությունների վերաբերյալ գործնական հմտություններ:
64.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
65.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԱԳԾ-4-17-004 «Պտղատու այգիների հիմնումը և երիտասարդ այգու խնամքը» մոդուլը:
66.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
67.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել պտղաբերող այգու հողի մշակության համակարգերը
68.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում «Սև ցել» մշակության համակարգը, 2) ճիշտ է ներկայացնում «Արհեստական ճմակալում» մշակության համակարգը, 3) ճիշտ է ներկայացնում «Կանաչ պարարտացման» առանձնահատկությունները:
69.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել պտղատու այգում կատարվող աշխատանքները
70.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու այգում վաղ գարնանը կատարվող աշխատանքները, 2) ճիշտ է կատարում պտղատու բույսերի խնամքի աշխատանքները վեգետացիայի տարբեր

		<p>ժամանակահատվածներում,</p> <p>3) ճիշտ է կատարում բույսերի խնամքի աշխատանքները վեգետացիայի տարբեր ժամանակահատվածներում, պահպանելով տեխնիկայի անվտանգության կանոնները:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՊՏՂԱՏՈՒ ԾԱՌԵՐԻ ԷՏԸ ԵՎ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ»		
71.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-007
72.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել պտղաբուծական բոլոր գոտիներում և լեռնային շրջաններում պտղատու ծառերի ձևավորման և էտի կատարման ժամկետների, կատարման տեխնիկային և միջոցների կիրառման հետագա խնամքի ու մշակման առանձնահատկությունների վերաբերյալ հմտություններ:
73.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
74.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ԱԳԾ-4-17-004 «Պտղատու այգիների հիմնումը և երիտասարդ այգու խնամքը» մոդուլը:
75.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
76.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել պտղատու ծառերի ձևավորման աշխատանքները և կատարման բնութագրերը
77.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում էտի նշանակությունը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում էտի կատարման տեխնիկան:</p>
78.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել էտի կատարման հիմնական տեսակները
79.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում նոսրացման հիմնական պահանջները,</p> <p>2) ճիշտ է կատարում նոսրացումը, պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում կարճացման կատարման տեխնիկան և առանձնահատկությունները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում կարճացման տարբեր աստիճանները՝ թույլ, միջակ և ուժեղ,</p> <p>5) ճիշտ է կատարում կարճացումը՝ պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:</p>

80.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել էտի ժամկետները և տեխնիկական եղանակների կատարման առանձնահատկությունները
81.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում էտի ժամկետը, կապված բույսերի աճման բնույթից, 2) ճիշտ է ներկայացնում գործիքները, որոնց միջոցով կատարվում է էտը, 3) ճիշտ է ներկայացնում մեքենայացված էտի տեխնոլոգիայի առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում սաղարթի ձևավորման հիմունքները՝ կախված բույսի կենսաբանական առանձնահատկություններից և կլիմայական պայմաններից, 5) ճիշտ է ձևավորում սաղարթը, պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:
82.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել պտղատուների ձևավորման համակարգերը
83.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հնդավորների և կորիզավորների սաղարթի ձևավորման առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ծառերի փոքրածավալ սաղարթի ձևավորման առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում սաղարթի պալմետային ձևավորման առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է կատարում ծառերի ձևավորումը, պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները, 5) ճիշտ է ուղղում թեքված ծառերը, 6) ճիշտ է ներկայացնում պտղատու այգու խնամքի առանձնահատկությունները էտից հետո:
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՏԱՊՏՂԱՅԻՆ ՄՇԱԿԱԲՈՒՅՍԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ»		
84.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-008
85.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հատապտղային մշակաբույսերի հիմնական տեսակների և նրանց առանձնահատկությունների, հատապտղային բույսերի տնկման սխեմաների, մշակման առանձնահատկությունների, ինչպես նաև հատապտղային մշակաբույսերի մշակման վերաբերյալ գործնական հմտություններ:
86.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
87.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
88.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման

		չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
89.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հատապտղային մշակաբույսերի հիմնական տեսակները և նրանց բնութագրերը
90.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում գետնամորու և ելակի մորֆոլոգիան և կենսաբանական առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մորենու և մոշենու մորֆոլոգիան և կենսաբանական առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հաղարջենու և կոկոռշենու մորֆոլոգիան և կենսաբանական առանձնահատկությունները:
91.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ելակի մշակությանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները և կատարել այդ պահանջներով սահմանված գործողությունները
92.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ելակի մշակությանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները, 2) ճիշտ է կատարում ելակի մշակությանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջներով սահմանված գործողությունները:
93.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել մորենու և մոշենու մշակությանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները և կատարել այդ պահանջներով սահմանված գործողությունները
94.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մորենու և մոշենու մշակությանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները, 2) ճիշտ է կատարում մորենու մշակությանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջներով սահմանված գործողությունները:
95.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հաղարջենու և կոկոռշենու մշակությանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները և կատարել այդ պահանջներով սահմանված գործողությունները
96.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հաղարջենու և կոկոռշենու մշակությանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները, 2) ճիշտ է կատարում հաղարջենու և կոկոռշենու մշակությանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջներով սահմանված գործողությունները:
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԽԱՂՈՂԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ»		

97.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-009
98.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ խաղողի հիմնական տեսակների և առանձնահատկությունների վերաբերյալ, ինչպես նաև ուսանողի մոտ ձևավորել խաղողի մշակման հմտություններ:
99.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
100.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
101.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
102.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել խաղողի կենսաբանությունը և նրա արտադրական նշանակությունը
103.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում խաղողի բուսաբանական բնութագիրը, 2) ճիշտ է ներկայացնում խաղողի բույսի կառուցվածքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում Հայաստանի Հանրապետությունում տարածված սորտերը և նրանց արտադրական նշանակությունը:
104.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել խաղողի բազմացմանը և տնկիների աճեցմանը ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները և կատարել այդ պահանջներով սահմանված գործողություններ
105.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում խաղողի բազմացման եղանակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում տնկարանում տնկիների աճեցմանը ներկայացվող պահանջները, 3) ճիշտ է կատարում տնկիների տնկումը և հետագա խնամքը:
106.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել խաղողի երիտասարդ այգու խնամքը
107.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում խաղողի երիտասարդ այգու խնամքին ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները, 2) ճիշտ է կատարում խաղողի երիտասարդ այգու խնամքին վերաբերող ագրոտեխնիկական պահանջներով սահմանված գործողությունները, պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:
108.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել խաղողի պտղաբերող այգու խնամքին և բերքահավաքին ներկայացվող ագրոտեխնիկական

		պահանջները և կատարել այդ պահանջներով սահմանված գործողություններ
109.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում խաղողի պտղաբերող այգու խնամքին և բերքահավաքին ներկայացվող ագրոտեխնիկական պահանջները, 2) ճիշտ է կատարում խաղողի պտղաբերող այգու խնամքին և բերքահավաքին վերաբերող ագրոտեխնիկական պահանջներով սահմանված գործողությունները՝ պահպանելով անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:
ՄՈՂՈՎԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
110.	Մոդուլի դասիչը	ԱԳԾ-4-17-010
111.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Դրանք ներառում են ինքնուրույն բիզնես կազմակերպելու և վարելու համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման հմտություններ, որոնցում հաշվի է առնված ինչպես գործարար ոլորտին հատուկ սկզբունքները, այնպես էլ բիզնես գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի առանձնահատկությունները:
112.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
113.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլի 1 և 2 ուսումնառության արդյունքներն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն: Մյուս ուսումնառության արդյունքների ուսումնասիրությունը նպատակահարմար է իրականացնել որոշակի մասնագիտական մոդուլներ յուրացնելուց հետո, որպեսզի դրանց գործնական ձեռքբերումները օգտագործվեն համապատասխան ծրագրեր մշակելու համար:
114.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
115.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը
116.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես-գործունեության էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) բիզնես-գործունեության տեսլականը, նպատակը և ռազմավարությունը ճիշտ է սահմանում, 3) բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի անձնային հատկանիշների կարևորությունը հիմնավորում է,

		<p>4) բիզնես-գործունեության համար սեփական հնարավորությունների գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>5) բիզնես-գաղափարի էությունը ճիշտ է մեկնաբանում,</p> <p>6) բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացի բաղադրիչների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում,</p> <p>7) ըստ իրավիճակների հիմնավորում է ձևավորված բիզնես-գաղափարները,</p> <p>8) բիզնես-գաղափարի տարբերակի գնահատումը ճիշտ է:</p>
117.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը
118.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) կազմակերպության կազմակերպչա-իրավական ձևերի բնութագիրը ճիշտ է,</p> <p>2) կազմակերպության աշխատանքը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների ընկալումը ճիշտ է,</p> <p>3) կազմակերպության ստեղծման քայլերի հաջորդականությունը ճիշտ է մեկնաբանում,</p> <p>4) կազմակերպության ստեղծման համար պահանջվող փաստաթղթերի ձևավորումը ճիշտ է,</p> <p>5) կազմակերպության կառավարման անհրաժեշտությունը և խնդիրները ճիշտ է մեկնաբանում,</p> <p>6) կառավարման ֆունկցիաների բնութագրերը ճիշտ է,</p> <p>7) կառավարման ոճերի բնութագրերը ճիշտ է,</p> <p>8) կառավարման ֆունկցիոնալ բաժինների ձևավորման մոտեցումները ճիշտ է,</p> <p>9) աշխատատեղերի ձևավորման և պարտականությունների բաշխման մոտեցումները հիմնավոր է,</p> <p>10) աշխատողների ընտրության կարգը հիմնավոր է,</p> <p>11) կազմակերպության կառավարմանն առնչվող փաստաթղթերի ձևավորումը ամբողջական և հիմնավոր է,</p> <p>12) կնքվելիք պայմանագրերի կազմը և բովանդակությունը իրավաբանորեն ճիշտ է,</p> <p>13) կառավարման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները հիմնավոր է:</p>
119.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ
120.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է մեկնաբանում <<շուկա>> հասկացությունը,</p> <p>2) շուկայի հետազոտման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,</p> <p>3) շուկայի հետազոտման հիմնական ուղղությունները բացահայտում է,</p> <p>4) շուկայի հետազոտման գործընթացի փուլերը ճիշտ է բնութագրում,</p>

		<p>5) ըստ փուլերի, շուկայի հետազոտման մեթոդների ընտրությունը հիմնավոր է,</p> <p>6) շուկայական պահանջարկի ծավալի բացահայտման մոտեցումները ճիշտ է,</p> <p>7) շուկայի վրա ազդող գործոնների և գնորդի վարքագծի գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>8) շուկայական մրցակցության գնահատումը հիմնավոր է,</p> <p>9) շուկայի հատվածավորումը իրատեսական է,</p> <p>10) մարքեթինգի գաղափարների /4P և 7P/ նշանակությունը ճիշտ է բացահայտում,</p> <p>11) մարքեթինգային ռազմավարության մշակման մոտեցումները հիմնավորված է:</p>
121.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատել օգտագործման արդյունավետությունը
122.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) կազմակերպության ռեսուրսների կազմը և կառուցվածքը ճիշտ է բացահայտում,</p> <p>2) կազմակերպության ռեսուրսների խմբերի միջև օպտիմալ հարաբերակցության ապահովման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,</p> <p>3) նյութական ռեսուրսների խմբերի տնտեսագիտական բնութագրերը ճիշտ է,</p> <p>4) աշխատանքային ռեսուրսների բնութագիրը և դրանց առընչվող ցուցանիշների մեկնաբանությունը ճիշտ է,</p> <p>5) աշխատանքի տեխնիկական նորմավորման էությունը ճիշտ է բացատրում, նորմաների մեծության ձևավորման մեխանիզմը ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>6) ֆինանսական ռեսուրսների հետ կապված հասկացությունների բացատրությունը ճիշտ է,</p> <p>7) ֆինանսական ռեսուրսների համալրման աղբյուրների առանձնահատկությունները ճիշտ է մեկնաբանում,</p> <p>8) ռեսուրսների պահանջվելիք մեծության հաշվարկման մոտեցումները հիմնավոր է,</p> <p>9) հիմնական կապիտալի առանձին խմբերի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>10) շրջանառու կապիտալի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>11) աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է,</p>

		12) ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները հիմնավոր է:
123.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորել ապրանքի /ծառայության/ գինը
124.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) «Ծախս» հասկացության բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) տարբերակում է ծախսերի խմբերը, 3) ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի տեսակները և վավերապայմանները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ծախսերի տարբեր խմբերի հաշվապահական ձևակերպումները ճիշտ է, 5) ապրանքների տարբեր տեսակների և ծառայությունների տարբեր խմբերի համար պահանջվող ծախսերի կազմը հիմնավոր է ներկայացնում, 6) ապրանքի կամ ծառայության ինքնարժեքի մեջ ներառվող ծախսերի հոդվածները ճիշտ է ներկայացնում, 7) ինքնարժեքի տարբեր հոդվածների մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը ճիշտ է կիրառում, 8) հաշվում է ապրանքի կամ ծառայության միավորի ինքնարժեքը, 9) ինքնարժեքի իջեցման հնարավորությունները ճիշտ է գնահատում, 10) ինքնարժեք-շուկայական գին մարժայի տարբերության հիմնավորումը ճիշտ է, 11) անհատական գնից շուկայական գնի անցման տրամաբանությունը բացատրում է:
125.	Ուսումնառության արդյունք 6	Մշակել բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր
126.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) բիզնես գործունեության համար բիզնես պլանի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է, 2) բիզնես պլանի բաժինների բովանդակության մեկնաբանությունները ճիշտ է, 3) բիզնես պլանի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների կազմը և ձեռք բերման աղբյուրները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ճիշտ է կատարում SWOT վերլուծություն, 5) SWOT վերլուծության արդյունքները կիրառում է բիզնես պլանը մշակելու գործընթացում, 6) բիզնես պլանով նախատեսվող միջոցառումները հիմնավորված է, 7) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող գործողությունների ծրագիրը, ժամանակացույցը հիմնավոր է,

		<p>8) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող ռեսուրսների մեծությունները ճիշտ է սահմանվել,</p> <p>9) բիզնես պլանով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ռիսկերը և դրանց հաղթահարման քայլերը հիմնավոր են:</p>
127.	Ուսումնառության արդյունք 7	Հաշվել հարկեր, տուրքեր, կազմել ֆինանսական հաշվետվություններ
128.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները ճիշտ է մեկնաբանում,</p> <p>2) հարկային օրենսդրության հիմնական հասկացությունները ճիշտ է բացատրում,</p> <p>3) հարկերի և տուրքերի մեծությունը հաշվելու համար կիրառվող ելակետային ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարում,</p> <p>4) հարկերի և տուրքերի մեծությունը ճիշտ է հաշվարկում,</p> <p>5) հարկերի վճարման ժամկետների գնահատումը համապատասխանում է օրենսդրության պահանջներին,</p> <p>6) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>7) անհրաժեշտ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ է լրացնում,</p> <p>8) ստուգումների իրականացման իրավական ակտերի պահանջները ճիշտ է բացատրում,</p> <p>9) ստուգումների հետ կապված տնտեսվարողի իրավունքներն ու պարտականությունները ճիշտ է ներկայացնում:</p>

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0812.01.4
«Այգեգործություն» մասնագիտության 0812.01.01.4 «Այգեգործ» որակավորման
օրինակելի ուսումնական պլան

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավորվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		27	18	1
3.	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	1
4.	Պատմություն		54	36	1
5.	Օտար լեզու		90	60	1
6.	Ֆիզկուլտուրա		84	56	1
7.	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	1
8.	Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		42	28	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		513	342	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	1
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
3.	Համակարգչային օպերատորություն		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		162	108	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Պտղատու բույսերի կենսաբանական հիմունքները		81	54	1
2.	Այգեգործական գործիքներ և համատարած մոքիլ էներգետիկական միջոցներ		54	36	
3.	Պտղատու բույսերի տնկանյութի աճեցումը		54	36	1
4.	Պտղատու այգիների հիմնումը և երիտասարդ այգու խնամքը		54	36	1
5.	Բերքի խնամքը և բերքահավաքը		81	54	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		324	216	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Պտղաբերող այգու խնամքը		81	54	1
2.	Պտղատու ծառերի էտր և ձևավորումը		54	36	1
3.	Հատապտղային մշակաբույսերի մշակում		54	36	1
4.	Խաղողագործության հիմունքներ		81	54	1
5.	Ձեռներեցություն		108	72	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		378	252	

	ԸՆՏՐՈՎԻ		60	40	
	ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		75	50	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	28	1512	1008	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		100		
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	9			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	1			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	40			